

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Obdo/37/2022                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8120207297                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 14.06.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Gabriela Mederová        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:8120207297.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobkyne Intrum Slovakia s.r.o., Mýtna 48, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 831 154, zastúpenej advokátom JUDr. Ján Šoltés, Mýtna 48, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, proti žalovanému D. Š., narodený XX. D. XXXX, Š. XX, U.É., zastúpenému JUDr. Ján Cáfal, advokátska kancelária, s.r.o., Murgašova 3, Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 45 607 338, o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 4Odi/4/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2021 č. k. 4CoKR/28/2021-94, takto

### rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovaný m á proti žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. marca 2021 č. k. 4Odi/4/2020-65 žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala, aby súd zrušil oddĺženie žalovaného pre nepoctivý zámer. Žalovaný podľa žalobkyne nebol v čase podania návrhu platobne neschopný, keďže v čase pred vyhlásením konkurzu bol zamestnaný a jeho príjem postačoval na splácanie pohľadávky žalobkyne. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že medzi právnym predchodcom žalobkyne ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom bola 23. mája 2014 uzatvorená zmluva o splátkovom úvere, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému úver vo výške 13 669,81 eura, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť v 120 mesačných splátkach po 114,11 eura. Pohľadávka voči žalovanému bola 24. marca 2017 postúpená na žalobkyňu. Na podklade súdneho rozhodnutia bola voči žalovanému vedená exekúcia a boli mu vykonávané zrážky zo mzdy a iných príjmov, na ktoré mal

nárok voči platiteľovi mzdy. Žalobkyňa prijala od súdneho exekútora tri plnenia, a to sumu 765,76 eura 11. októbra 2019, sumu 213,85 eura 12. novembra 2019 a sumu 755,10 eura 11. decembra 2019. Žalovaný 11. decembra 2019 podal návrh na vyhlásenie konkurzu. V čase podania návrhu boli voči žalovanému vedené dve exekučné konania, mal dlhy voči 13 veriteľom, najmä voči bankám a nebankovým spoločnostiam. Žalovaný bol zamestnaný ako systémový pracovník v spoločnosti DHL Exel Slovakia s.r.o., jeho mzda predstavovala okolo 1 000 eur mesačne, po odrátaní dlhov však jeho reálny príjem predstavoval životné minimum. Žalovaný nevlastnil žiaden majetok vyššej hodnoty. Návrh na oddĺženie podal z dôvodu, že sa dostal do tzv. dlhovej špirály. Spočiatku splácal dlh pravidelne, avšak v práci sa dostal do problémov, nevychádzalo mu na úhradu splátky, preto to riešil ďalšou pôžičkou. Následne sa dlhy začali kopíť a už ich nevládal splácať. Uznesením súdu prvej inštancie z 27. decembra 2019 sp. zn. 4OdK/175/2019 bol na žalovaného vyhlásený konkurz. V Obchodnom vestníku č. 109/2020 bolo 9. júna 2020 zverejnené oznámenie správcu o zrušení konkurzu na žalovaného z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 166e ods. 1, § 166f ods. 1, § 166g ods. 3 a 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) a § 48a vyhlášky č. 665/2005 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „vyhláška č. 665/2005 Z. z.“).

3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že platobná neschopnosť dlžníka sa predpokladá, ide však o vyvrátenú domnienku, ktorá môže byť vyvrátená na začiatku konania samotným súdom alebo v rámci skúmania poctivého zámeru dlžníka na základe žaloby dotknutého veriteľa. Účelom oddĺženia je zbaviť dlžníka, ktorý je fyzickou osobou jeho dlhov, aby ho dlhy neuspokojené v konkurze neprenasledovali po celý zvyšok jeho života, aby tieto dlhy negenerovali ďalší jeho úpadok a aby sa po stránke hospodárskeho zabezpečenia svojej ďalšej existencie mohol opätovne postaviť na vlastné nohy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. januára 2017, sp. zn. III. ÚS 570/2016). Medzi sporovými stranami vznikol spor o nepoctivom zámere žalovaného. Žalobkyňa zakladá svoj návrh na tom, že žalovaný nebol v čase podania návrhu platobne neschopný. Žalobkyňa podľa súdu prvej inštancie nepoctivý zámer žalovaného zdôvodňovala § 166f ods. 1 ZKR. Súd prvej inštancie zdôraznil, že podľa § 166f ods. 1 ZKR spočíva bremeno dôkazu, že dlžník nemal poctivý zámer, na žalobkyni. V priebehu konania bolo preukázané, že žalovaný má pravidelný príjem a že dlžnú sumu žalobkyni splácal formou zrážky zo mzdy, súd prvej inštancie sa však nestotožnil s názorom žalobkyne, že tieto skutočnosti bez ďalšieho preukazujú, že preto žalovaný nebol platobne neschopný. S poukazom na § 3 ods. 1 ZKR nie je vylúčené, že žalovaný nebol schopný plniť 180 dní po splatnosti iný svoj peňažný záväzok voči inému veriteľovi. Platobnú neschopnosť žalovaného naopak potvrdzuje, že voči žalovanému boli vedené dve exekúcie a mal dlhy po splatnosti voči 13 veriteľom. Výklad pojmu „nie je schopný plniť“ možno chápať tak, že tento znak úpadku je daný vtedy, ak u dlžníka objektívne nastala situácia, ktorá bráni uspokojiť pohľadávky veriteľov v stanovenej lehote splatnosti, aj keby chcel. Vzhľadom na tieto dôvody podľa súdu prvej inštancie žalovaný zjavne nebol schopný plniť svoje dlhy. Zo žiadnych skutkových tvrdení žalobkyne nie je možné vyvodiť záver, že žalovaný mal snahu poškodiť veriteľa, teda žalobkyňu. Poctivý zámer súd skúma v rovine správania sa dlžníka po podaní návrhu na konkurz a oddĺženie, pričom správanie posudzuje v rovine ekonomickej, osobných pomerov a podľa súčinnosti poskytnutej v oddĺžovacom konaní. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno splnenia podmienok pre zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer žalovaného, preto žalobkyňa nepreukázala dostatočným spôsobom existenciu zákonných dôvodov na zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer. Súd prvej inštancie žalobu z uvedených dôvodov zamietol a žalovanému vzhľadom na jeho procesný úspech priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie. Súd prvej inštancie podľa žalobkyne vec nesprávne právne posúdil. Súd prvej inštancie sa nezaoberal poslednou vetou § 3 ods. 2 ZKR, ktorá obsahuje negatívnu definíciu platobnej neschopnosti, podľa ktorej sa za platobne neschopného považuje ten dlžník, ktorého dlh nie je možné vymôcť v exekúcii. Exekúcia vykonávaná v prospech žalobkyne však bola úspešná. Bezprostredne pred vyhlásením konkurzu bolo počas exekúcie v prospech žalobkyne vymožené plnenie v celkovej výške 1 234,81 eura formou pravidelných zrážok zo mzdy žalovaného. Žalovaný preto podľa žalobkyne nespĺňal definíciu platobne neschopnej osoby pre účely oddĺženia.

Žalobkyňa poukázala aj na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 6. septembra 2005 sp. zn. 29Odo/236/2003, podľa ktorého ak teda dlžník je schopný plniť splatnú pohľadávku veriteľa aspoň čiastočne, nie je však ochotný ju hradiť, nie je možné takého dlžníka považovať za platobne neschopného. Žalobkyňa odvolaciu súdu navrhovala zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zruší oddĺženie žalovaného.

5. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. novembra 2021 č. k. 4CoKR/28/2021-94 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností dospel k správne právnemu záveru. Odvolací súd za zistenej finančnej situácie žalovaného považoval za správne, ak súd prvej inštancie pri posudzovaní dôvodov pre zrušenie oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer na základe návrhu žalobkyne, aplikoval na prejednávany spor vyhlášku č. 665/2005 Z. z. Podľa dôvodovej správy bolo zámerom zákonodarcu ZKR a vyhláškou č. 665/2005 Z. z. riešiť sociálnoekonomický problém dlžníkov, ktorí majú málo majetku a nízke príjmy a hodnota ich záväzkov spravidla významne presahuje hodnotu ich majetku. Mnohokrát veritelia týchto dlžníkov vymáhajú svoje pohľadávky voči takýmto osobám v exekučných konaniach, ktoré sú neefektívne a dlhodobo s minimálnou alebo žiadnou možnosťou vymoženia pohľadávky.

6. Odvolací súd poukázal na to, že na základe exekučného príkazu Exekútorského úradu Mgr. Erika Feketeho súdneho exekútora je celková pohľadávka žalobkyne voči žalovanému 8 632,01 eura s príslušenstvom, teda niekoľkonásobne vyššia ako sú mzdy žalovaného vykonávané zrážky cca 350 eur mesačne. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný nemá majetok a jeho príjem je nízky v porovnaní s výškou pohľadávky žalovaného, a to v takom nepomere, že predmetná začatá exekúcia by za takéhoto stavu zrážok trvala najmenej 25 mesiacov pri vymožení istiny a ďalšie mesiace narastajúcich úrokov z omeškania, trov konania a trov exekúcie. Odvolací súd ďalej uviedol, že právny predchodca žalobkyne mal pri poskytovaní spotrebiteľského úveru vyhodnotiť bonitu žalovaného ako spotrebiteľa v čase poskytnutia úveru a mal zvážiť, či je možnosť vymoženia tohto úveru od žalovaného ako dlžníka vzhľadom na jeho príjmy. Opätovné vytváranie dlhov u spotrebiteľov zo spotrebiteľských úverov nemožno negatívne hodnotiť len vo vzťahu k spotrebiteľom a pri následnom posudzovaní nepoctivého zámeru týchto dlžníkov, ak sa rozhodnú podať návrh na osobný bankrot, pretože nie sú schopní splácať viaceré takto poskytnuté úvery. Aj v prejednávanom spore zo žiadosti žalovaného o osobný bankrot vyplýva, že žalovaný mal dlhy voči 13 veriteľom a boli voči nemu vedené dve exekúcie.

7. Odvolací súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nie je možné posudzovať nepoctivý zámer žalovaného len vzhľadom na to, či je schopný čo i len malú časť zo svojho príjmu uhrádzať na spotrebiteľský úver. Aj pokiaľ by takéto zrážky zo mzdy žalovaného trvali niekoľko rokov, nedávali by záruku, že celá pohľadávka žalobkyne bude uspokojená vzhľadom na narastajúce úroky z omeškania. Súd prvej inštancie preto podľa odvolacieho súdu rozhodol správne, ak návrh žalobkyne na zrušenie oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer zamietol. Odvolací súd vzhľadom na procesný úspech žalovaného v odvolacom konaní priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorým dovolaciu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil. Prípustnosť dovolania je podľa žalobkyne daná § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Zásadnou otázkou bolo posúdenie platobnej neschopnosti žalovaného ako elementárnej podmienky zakladajúcej jeho právo domáhať sa oddĺženia podľa § 166 ZKR. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že v exekučnom konaní proti žalovanému bolo zrážkami zo mzdy vymožené 1 734,81 eura. Súd prvej inštancie podľa dovolateľky nesprávne aplikoval § 48a vyhlášky č. 665/2005 Z. z. Uvedené ustanovenie nie je aplikovateľné v konaní o zrušení oddĺženia pre nepoctivý zámer dlžníka. Predmetná vyhláška neobsahuje výklad pojmu poctivý zámer dlžníka. Súd prvej inštancie a odvolací súd uplatnili v posudzovaní poctivého zámeru dlžníka nesprávnu právnu normu. Žalobkyňa pritom v odvolaní vyslovene uviedla, že posúdením platobnej neschopnosti žalovaného a contrario výkladom § 3 ods. 2

veta tretia ZKR by súd prvej inštancie dospel k právnomu názoru, že žalovaný bol platobne schopný, pretože pohľadávka žalobkyne voči žalovanému bola vymožiteľná v exekúcii. Právny názor odvolacieho súdu o tom, že dlžník mal poctivý zámer pri oddĺžení, je v rozpore so zisteným skutkovým stavom a odporuje definícii poctivého zámeru podľa § 166g ods. 1 ZKR, podľa ktorého dlžník má poctivý zámer, ak z jeho správania po podaní návrhu možno usudzovať, že vynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností... V konaní bolo preukázané, že dlžník nevynaložil žiadnu úprimnú snahu riešiť svoj dlh. K uspokojovaniu pohľadávky žalobkyne prišlo až v exekúcii. Podľa § 3 ods. 2 ZKR ak nemožno voči dlžníkovi vymôcť exekúciou peňažnú pohľadávku, predpokladá sa, že je platobne neschopný. A contrario výklad tejto zákonnej domnienky znamená, že dlžník, ktorého dlh je vymožiteľný v exekúcii je platobne schopný a nesplňa zákonnú podmienku domáhať sa oddĺženia. Správnu aplikáciu ustanovení ZKR by odvolací súd zistil, že žaloba o zrušenie oddĺženia žalovaného je dôvodná, keďže žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno a preukázala nepoctivý zámer dlžníka pri oddĺžení podľa § 166g ods. 2 písm. f) ZKR.

9. K dovolaniu žalobkyne doručil súdu vyjadrenie žalovaný. S argumentáciou dovolateľky žalovaný nesúhlasí. Žalobkyňa v dovolaní uviedla rovnaké skutočnosti, ktoré už uviedla na súde prvej inštancie a v odvolacom konaní. Žalovaný ďalej uviedol, že pri oddĺžení nemal nepoctivý zámer a splnil všetky podmienky oddĺženia, ktoré boli skúmané aj Centrom právnej pomoci, správcom konkurznej podstaty a súdom, ktorý oddĺženie povolil. V čase, keď bolo žalovanému oddĺženie povolené, mal viacero dlhov u viacerých veriteľov, preto ich nebol schopný splácať. Pri oddĺžení mal od začiatku poctivý zámer, nič nezamlčal a neskrýval žiaden majetok. Žalobkyňa súdu nepreukázala, že by zo správania žalovaného vyplývalo, že po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu žalovaný nemal snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich schopností a možností. Nebolo preukázané, že by žalovaný neposkytoval veriteľom alebo správcovi potrebnú súčinnosť. Žalovaný bol zamestnaný a nebolo preukázané, že by mal získať dar alebo výhru, z ktorých by mohol uspokojiť veriteľov. Záväzky žalovaného nevznikli tesne pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, ale žalovaný bol zadlžený dlhodobo. Z uvedených dôvodov žalovaný dovolaciemu súdu navrhuje dovolanie žalobkyne zamietnuť ako nedôvodné.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné, ale nie je dôvodné.

11. Dovolaateľka dôvodnosť svojho dovolania vymedzila nesprávnym právnym posúdením otázky platobnej neschopnosti žalovaného v čase podania návrhu žalovaným na vyhlásenie konkurzu, keď exekúciou bolo možné postupne vymôcť dlh žalovaného voči žalobkyni. Podľa žalobkyne, ak je možné peňažnú pohľadávku voči dlžníkovi vymôcť v exekúcii, a contrario výkladom poslednej vety § 3 ods. 2 ZKR je potrebné dospieť k záveru, že takýto dlžník nie je platobne neschopný.

12. Uvedená právna otázka nebola podľa dovolateľky doposiaľ dovolacím súdom riešená, preto prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

13. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Senátu rozhodujúcemu v tejto veci je známy rozsudok najvyššieho súdu z 31. januára 2023 sp. zn. 5Obdo/18/2022, kde bola riešená totožná právna otázka na základe dovolania toho istého subjektu na strane žalobcu. Uvedeným rozsudkom najvyšší súd dovolanie žalobkyne zamietol ako nedôvodné. Pre účely posúdenia prípustnosti dovolania žalobkyne v tejto veci je potom podstatné, či takéto jedno nepublikované rozhodnutie tvorí z pohľadu vymedzenej právnej otázky rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorou bola právna otázka dovolateľky vyriešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

15. Zároveň najvyšší súd v uznesení z 28. februára 2022 sp. zn. 4Obdo/7/2022 odmietol dovolanie žalobkyne v obdobnej veci podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné, a to z dôvodu, že žalobkyňa

právnú otázku vymedzenú v dovolaní nenamietala v odvolacom konaní. V danom rozhodnutí sa najvyšší súd vzhľadom na odmietnutie dovolania nezaoberal právnym posúdením veci odvolacím súdom a neriešil tak právnú otázku žalobkyne vymedzenú v dovolaní. Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu tak pre posudzovanie prípustnosti dovolania žalobkyne nemôže predstavovať rozhodnutie dovolacieho súdu, v ktorom by bola právna otázka dovolateľky vyriešená.

16. Otázkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sa zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). V náleze zo 6. októbra 2020 č. k. I. ÚS 115/2020-62 ústavný súd uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je potrebné vykladať tak, že dovolanie je prípustné, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená ustálené. Nemožno túto prípustnosť teda vykladať tak, že je to právna otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vôbec riešená. Uvedený právny názor bol následne akceptovaný aj najvyšším súdom v uznesení z 19. októbra 2022 sp. zn. 1ObdoV/5/2021. Najvyšší súd nemá dôvod sa od takéhoto posúdenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odkloniť. Dovolací súd preto konštatuje, že aj napriek tomu, že právna otázka vymedzená dovolateľkou už bola riešená v jednom rozhodnutí najvyššieho súdu (rozsudok najvyššieho súdu z 31. januára 2023 sp. zn. 5Obdo/18/2022), takéto nepublikované rozhodnutie netvorí pre účely § 421 ods. 1 písm. b) CSP rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, v ktorej by bola právna otázka dovolateľky vyriešená ustálené. Ide zároveň o právnú otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania žalobkyne je preto daná podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

17. K samotnému zodpovedaniu dovolateľkou vymedzenej právnej otázky, najvyšší súd uvádza, že odvolací súd vychádzal zo záveru, že nepoctivý zámer dlžníka v kontexte platobnej neschopnosti nie je možné posudzovať len na základe toho, či je schopný čo i len malú časť zo svojho príjmu uhrádzať na dlžný úver. Podľa odvolacieho súdu aj pokiaľ by takéto zrážky zo mzdy žalovaného trvali niekoľko rokov, nedávali by záruku toho, že celá pohľadávka žalobkyne bude uspokojená vrátane narastajúcich úrokov z omeškania. Odvolací súd teda uzavrel, že samotná skutočnosť, že od žalovaného bola v exekúcii vymožená časť pohľadávky žalobkyne, neznamená, že žalovaný nebol v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu platobne neschopný.

18. Podľa § 166g ods. 2 písm. f) ZKR dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak v čase podania návrhu dlžník nebol platobne neschopný, aj keď o tom vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť.

19. Podľa § 3 ods. 2 veta štvrtá a piata ZKR (v čase rozhodovania súdu o vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného a jeho oddĺžení veta tretia a štvrtá) fyzická osoba je platobne neschopná, ak nie je schopná plniť 180 dní po lehote splatnosti aspoň jeden peňažný záväzok. Ak peňažnú pohľadávku nemožno voči dlžníkovi vymôcť exekúciou alebo ak dlžník nespĺnil povinnosť uloženú mu výzvou podľa § 19 ods. 1 písm. a), predpokladá sa, že je platobne neschopný.

20. Dovolaťka z výkladu poslednej vety citovaného ustanovenia § 3 ods. 2 ZKR vyvodzuje, že pokiaľ voči žalovanému bolo možné jej peňažnú pohľadávku vymôcť exekúciou, neuplatnila sa tu upravená domnienka o platobnej neschopnosti dlžníka a dlžníka je preto naopak potrebné považovať za nie platobne neschopného.

21. Pri vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného Okresný súd Prešov v súlade s § 167a ods. 1 písm. d) síce posudzoval, či dlžník bol platobne neschopný, v súlade so zákonnou úpravou však vychádzal len z vyhlásenia dlžníka o jeho platobnej neschopnosti a z toho, či neboli dané dôvodné pochybnosti o pravdivosti takého vyhlásenia. Právna úprava preto oddĺžením dotknutému veriteľovi umožňuje, aby v návrhu na zrušenie oddĺženia z dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka namietal aj tú skutočnosť, že dlžník v skutočnosti v čase podania návrhu nebol platobne neschopný (ak o tom dlžník vedel alebo s prihliadnutím na okolnosti musel vedieť).

22. V konaní o zrušení oddĺženia je na dotknutom veriteľovi, aby tvrdil a preukázal dôvod, pre ktorý

dlžník nemal pri oddĺžení poctivý zámer. Žalobkyňa v tomto konaní argumentovala tým, že voči žalovanému bola vedená exekúcia a jej peňažná pohľadávka voči žalovanému by v nej bola vymožiteľná, nebyť konkurzu a oddĺženia žalovaného. Odvolací súd mal preto vec nesprávne právne posúdiť, keď za takto zisteného skutkového stavu (čiastočné vymozenie pohľadávky žalobkyne v exekúcii nebolo v konaní sporné), v rozpore s poslednou vetou § 3 ods. 2 ZKR, mal prijať záver o platobnej neschopnosti dlžníka v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu.

23. Posledná veta § 3 ods. 2 ZKR v znení ak peňažnú pohľadávku nemožno voči dlžníkovi vymôcť exekúciou alebo ak dlžník nesplnil povinnosť uloženú mu výzvou podľa § 19 ods. 1 písm. a), predpokladá sa, že je platobne neschopný, zakladá právnu domnienku, podľa ktorej, ak nie je možné peňažnú pohľadávku vymôcť exekúciou, dlžník je platobne neschopný. Definícia platobnej neschopnosti je však obsiahnutá vo vete predchádzajúcej, a to v znení fyzická osoba je platobne neschopná, ak nie je schopná plniť 180 dní po lehote splatnosti aspoň jeden peňažný záväzok. Právna domnienka upravená v poslednej vete § 3 ods. 2 ZKR slúži na zjednodušenie posudzovania platobnej neschopnosti dlžníkov, nie je však definíciou platobnej neschopnosti, ktorá je v prípade fyzickej osoby obsiahnutá v predposlednej vete § 3 ods. 2 ZKR.

24. Preto neplatí, že len v prípade, ak nemožno voči dlžníkovi vymôcť peňažný dlh exekúciou, je dlžník platobne neschopný. Dlžník môže mať peňažný záväzok, ktorý nie je schopný plniť 180 dní po lehote splatnosti, teda byť platobne neschopný, aj bez toho, aby voči nemu vôbec bola vedená exekúcia. Uvedenému zodpovedá aj právna úprava podmienok, za ktorých sa môže dlžník domáhať oddĺženia konkurzom alebo splátkovým kalendárom, kde sa okrem platobnej neschopnosti dlžníka (§ 166 ods. 1 ZKR) vyžaduje aj, aby sa voči dlžníkovi viedlo exekučné konanie alebo obdobné vykonávacie konanie (§ 166 ods. 3 ZKR).

25. Pokiaľ neplatí, že len v prípade, ak nemožno voči dlžníkovi vymôcť peňažný dlh exekúciou, je dlžník platobne neschopný, potom nemôže platiť ani výrok, že ak je voči dlžníkovi možné vymôcť peňažný dlh exekúciou, dlžník nikdy nebude platobne neschopný. Ak dovolateľka v konaní tvrdila, že len na základe toho, že bolo možné voči dlžníkovi vymôcť jej peňažný dlh exekúciou, dlžník nemôže byť platobne neschopný, toto jej tvrdenie nemá oporu v právnej úprave.

26. Zároveň je potrebné vziať do úvahy v tejto veci nesporné skutkové zistenia, podľa ktorých mal dlžník v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu viacerých veriteľov, pričom sa voči nemu viedla aj ďalšia exekúcia. Jeho platobnú neschopnosť preto nie je možné posudzovať oddelene, len s poukazom na peňažnú pohľadávku žalobkyne, ale aj v súvislosti s jeho schopnosťou plniť ostatné peňažné záväzky. Aj keď je potrebné vziať do úvahy, že možnosť tvrdenia a predkladania dôkazov dotknutým veriteľom vo vzťahu k pohľadávkam iných veriteľov je značne obmedzená, nič to nemení na tom, že súdy nižšej inštancie správne poukázali na tieto ďalšie záväzky žalovaného voči iným veriteľom, a teda platobnú neschopnosť žalovaného posudzovali komplexným zhodnotením ekonomickej situácie žalovaného. Proti žalovanému sa viedla aj ďalšia exekúcia v prospech banky. Pluralita veriteľov žalovaného a ďalšia exekúcia svedčia v neprospech platobnej schopnosti dlžníka. Žalobkyňa v konaní vo vzťahu k týmto ostatným záväzkom žalovaného ani netvrdila, že by ich bol žalovaný schopný plniť, teda že by bol schopný plniť všetky svoje záväzky.

27. Najvyšší súd preto uzatvára, že len samotná skutočnosť, že jeden zo záväzkov žalovaného bolo možné postupne vymôcť v exekúcii, neznamená, že žalovaný v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu nebol platobne neschopný. Odvolací súd sa preto nedopustil nesprávneho právneho posúdenia veci v tejto právnej otázke.

28. Žalobkyňa ďalej v dovolaní namietala, že žalovaný nemal poctivý zámer z dôvodu nenaplnenia znakov poctivého zámeru podľa § 166g ods. 1 ZKR. Dovolateľka uviedla, že žalovaný nepreukázal úprimnú snahu riešiť svoj dlh, svoj záväzok zo zmluvy o úvere neplnil počas platnosti zmluvy, neplnil ho ani po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru a ani po judikovaní pohľadávky súdom. Najvyšší súd uvádza, že zo znenia § 166g ods. 1 ZKR vyplýva, že súd pri pozitívnom vymedzení poctivého zámeru

podľa § 166g ods. 1 ZKR skúma správanie dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu. Dovolateľka v tejto súvislosti uvádza skutkové tvrdenia vzťahujúce sa k obdobiu pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu žalovaným. Tieto skutkové tvrdenia žalobkyne preto ani nemajú potenciál v súvislosti s § 166g ods. 1 ZKR spochybniť poctivý zámer dlžníka. Uvedené skutkové tvrdenia žalobkyne by mohli byť podstatné, ak by žalobkyňa v konaní tvrdila, že sa dlžník úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti [§ 166g ods. 2 písm. e) ZKR], alebo sa pri preberaní záväzkov spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom [§166g ods. 2 písm. g) ZKR], prípadne že mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa [§166g ods. 2 písm. h) ZKR]. Uvedené žalobkyňa netvrdila a v konaní namietala nepoctivý zámer dlžníka primárne z dôvodu absencie jeho platobnej neschopnosti v čase podávania návrhu na vyhlásenie konkurzu, s čím sa sudy nižšej inštancie riadne vysporiadali a najvyšší súd sa s touto právnou otázkou žalobkyne zaoberá v predmetnom rozhodnutí. Z uvedených dôvodov tieto skutkové tvrdenia žalobkyne a ich právne posúdenie, ktorého sa dovolateľka domáha, neboli podstatné pre rozhodnutie odvolacieho súdu (jedna z podmienok prípustnosti podľa § 421 ods. 1 CSP) a dovolací súd sa nimi v dovolacom prieskume nemôže zaoberať.

29. Dovolací súd na záver dopĺňa, že právny názor prijatý najvyšším súdom v tomto rozhodnutí vo vzťahu k posudzovaniu platobnej neschopnosti dlžníka v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu sa zhoduje s právnym názorom prijatým najvyšším súdom v rozsudku z 31. januára 2023 sp. zn. 5Obdo/18/2022, kde najvyšší súd konštatoval, že samotná existencia pracovnoprávneho vzťahu a príjmu žalovaného ešte neznamená, že tento spĺňa podmienku platobnej schopnosti vzhľadom na výšku pohľadávky žalobcu, iných záväzkov a existencie finančného majetku žalovaného. Ide o komplexné posúdenie konkrétnej životnej situácie, teda nielen jednotlivej pohľadávky a schopnosti túto (hoci aj dlhodobo) uhrádzať, použitím len matematického výpočtu, bez zohľadnenia ostatných sociálnych a ekonomických súvislostí tak, ako to zo zákona jednoznačne vyplýva.

30. Najvyšší súd z dôvodov konštatovaných v tomto rozhodnutí dovolanie žalobkyne podľa § 448 CSP zamietol ako nedôvodné.

31. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.